

Danskere

NYHEDS- OG OPBYGGELSE- BLAD FOR DET DANSKE FOLK I AMERIKA, udgivet af Danish Lutheran Publishing House, Blair, Nebraska.

Danskere" udgaa Onsdag i hver Uge. Pris pr. Aargang: De Forenede Stater \$1.50. Udlandet \$2.00

Acceptance for Mailing at special rate of postage, provided for in Section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 8, 1918.

Advertising rates made known upon application.

I Tilfælde af, Bladet ikke modtages regelmæssigt, bedes man klage til det sædvanlige Postkontor.

Naar Læsere henvender sig til Folk, som avorterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det averterede, bedes de altid omtale, at de saa Avertissementet i dette Blad.

Kirkeindvielse i Kurume, Japan. 3 Gaar modtog vi pr. Brevfort Meddelelse om, at der Søndag den 27. Okt. skulde være Kirkeindvielse i Kurume, Japan, altsaa i Søndags-Brevfortet er skrevet den 22. Sept. og der siges: Kirken vil være færdig om en fjorten Dage. Alt er gaaet udmærket med Genfyn til Arbejdet.

Concordia og The Lutheran Hymnary henleder Kirkelig Samlers Red. Opmærksomheden paa og anbefaler til Brug, hvor man i "Den danske Kirke" har begyndt at holde enkelte Gudstjenester paa Engelsk. Der siges saa bl. a. om Overtættelser fra Dansk: "Nogle af disse Overtættelser er vel ret ubehjælpesomme, men en Del er ret gode, og nogle er udmærkede. Af Kingos Salmer er der saaledes f. Eks.: "Søde Jesus, vi er her," der i Overtættelsen begynder: "Dearest Jesus draw thou near me." Om det skal være Prøve paa en "ubehjælpelig" Overtættelse, siges ikke, men Virkeligheden er, at "Søde Jesus, vi er her" ikke er af Kingo, men af Clausenitz, jensf Hærskers under Trediveaarskrigen, og "Dearest Jesus draw thou near me" er ifølge en Overtættelse af denne Salme, men af Kingos Salme: "Herre Jesus, som at røre." Af "Søde Jesus, vi er her" har vi derimod Nr. 34 i The Lutheran Hymnary: "Blessed Jesus at Thy word", overført 1858 af Miss C. Winthrop — efter vort Skøn en god Overtættelse. Den forekommer i den jensf luth. "Hymnal" af 1899.

Henry Ford som Politiker. I et Brev, Henry Ford skriver til den demokratiske Nominationskomite i Michigan, efter at Præsident Wilson havde opfordret ham til at lade sig stille som Kandidat for U. S. Senator, skriver han: "Dg nu, da jeg er bleven nomineret paa den demokratiske Valgliste, er det blot "fair," at Folk, som stammer for mig, skal forstaa udtrykkeligt, at jeg ikke er nogen Partimand og tager ikke imod Nominationen med nogen særlig Obligation eller Forpligtelse uden til at støtte Præsident Wilsons Krigspolitik, saa længe han fortsætter sin nærværende og tidligere vise Kurs i Krigsførelsen, og jeg binder mig ikke til at stemme for noget Forslag, fordi det er stemplet demokratisk eller republikansk, men jeg vil være fri til at støtte saadanne Forslag, som uaagtet dets Oprindelse anbefaler sig efter mit Skøn maa anses som bedst tjenlige for det hele Folk."

Han siger, at ikke en Dollar har været udgivet af ham eller paa hans Begne for at blive nomineret, og at han ikke vil spendere en "Penning" for at blive valgt. Det maa blive et frit Valg af et frit Folk.

Uncle Sam rammer Viforen. Viforinteresserne kan ikke længere rose sig af Kompagnistab med Uncle Sam. Faktum er, at nogle af de haardeste Slag imod Trafikken er leveret af U. S. Regering. Regeringen har — Gjort haade Hæren og Flaaden "tr".

Den udelukker Vifor-Abtættelser fra Posten. Forbyder Tilvirkning og Salg af stærke Viforer i den nationale Hovedstad. Tillader ingen Saloon paa Regeringens Ejendom. Den har anlagt alle Døelseslejer i tørre Zoner. Den har forlagt Porto Rico, Maifia og Dele af Hawaii. Den forbyder Forsendelse af Viforer fra vaade Stater ind i tørre. Siger at ingen Mand har arbejdet Ret til at sælge Vifor. Den har forelagt Staterne et nationalt Forbuds-Endringsforslag.

En Beretning i "Ungdom" af 15. Okt. fra 2. Kreds' Sommerstævne paa "Dennelejd" ved Hartford forekommer bl. a.: Berth Amboy. Oplæsning og Foredrag af Pajt. Hansen, Stedets Præs. og Pajt Hansen fra Portland. Foreningen har anskaffet danske Folke- dragter og lært Folkedans, og i Fjerde Juli Paraden havde de en Snække med nordiske Kamper. Oplæsninger af Stedets Lærer, Mr. Kjærulff. Digterstævne. Der flagges over, at "Ungdom" ikke har Abonnenter nok, der er en Restance paa over \$100 (vi forstaa, naar Kredsen har paataget sig ved Abonnenter eller paa anden Maade at støtte Bladet med). De har i Kredsen 120 Abonnenter, men de vil se at faa 200. Vldre saa vel som unge bør holde Bladet.

En Beretning fra fjerde Kreds' Aarsmøde i Chicago siger Formanden J. A. M. Rodholm bl. a.: "Vor Silling er denne, at af de Foreninger, der tidligere var med i Kredsen, er følgende enten udmeldt eller afgaaet ved en mer eller mindre rolig Død: Afhland; Dwight; St. Ansgar, Chicago; Trinitatis, Chicago. Tilbage staar: Manijies 13 Medl.; Granling 9 Medl.; Waukegon 12 Medl.; Detroit 60 Medl.; Racine 42 Medl.; Marinette-Menominee 30 Medl.; Der er altsaa god Grund til at spørge: Skal Kredsen blive ved med at bestaa? Derpaa kan jeg forsvaret ikke svare; men jeg har dog saa megen Tro til Ungdommen, at den ikke er saa hvid og selvopgivende, at den strafs falder sammen og opgiver Coerret, fordi der er Banfælgigheder." Denne Kreds har betalt \$50 til "Ungdom", som den skulde fra forrige Aar.

Statens og Kirkens Krav.

Japanmissionen. Kravene i vore Dage er mange og store. Statens Krav er store. Tank i Løbet af tre Uger at publisfridere denne vældige Sum af 6 Billioner Dollars. Og mange Missioner er subscriberet tidligere i første, andet og tredje Liberty Loan. Alt et Offer paa Krigens Altar; dog, Gud ske Lov! for de forenede Staters Vedkommende i — Retfærdighedens, Frihedens og i Humanitetens Navn. Derfor har vi ogsaa med Villighed og uden Murbragt vore Offere af "man-power and money-power" i Favn af hele Menneskeheden. Thi med Rette kan det siges, at de Forenede Stater i Nord-Amerika er Verdens politiske Forsøger. Det skønne i denne storlaaede Ofservillighed er dette, at de forenede Stater ikke forlanger en rød Cent tilbage i Erstatning: Kun Retfærdighed, Frihed og Fred mellem Folkelagene, saa vel mellem de smaa som de store Nationer. Bemærk! lad os glædes over vort store, bestige Fædreland. Lov og Pris til Herren derfor! Men, Bemærk, er vi rede til at ofre vore Sønner og Midler i den

meintestelige Retfærdighed, Frihed og Humanitetens Tjeneste, da lad os endelig glæde os over Kirkens Krav. Og saa de er mange og store, dels til Menighedsopgaver og dels til Samfundsopgaver. Denne Gang kun nogle faa Ord om vor Japanmission. Japanmissions-Kassen er nær \$2000 i Understud. Lad mig bruge Apotelesens Ord og sige: Mine Brødre! det bør ikke faa at være."

Understud i Kasserne virker altid nedslaaende, enten det faa er i Menighedskasserne eller i Samfunds-kassen. Denne Virkning naar ogsaa ud til vore Missionærer. Tomme Kasser magtsjæler os, men fyldte Kasser giver Mod til Daad i Herrens Gerning. Vore Missionærer har ingen Indtægter af nogen Art — kun det at leve af, som vi som Samfund sender dem. De maa have deres Løn i Tide.

Kravet til Japanmissionen er \$800 hver Maaned. Er der ikke en stadig flydende Indtægtskilde til vore Missionskasser, saa kommer vi i Understud; men en saadan — stadig flydende Indtægtskilde har to Forudsætninger. Det er en stedse inderligere Skærlighed til Missionen og uaalidelig Forbyn for Missionen. Bønnenstandene her er færlig: Arbejdsstyrken hjemme, at Marken maa udbedes, at Missionærerne med Glæde kan øve deres Gerning, og vi herhjemme ikke trættes men meget mere gaa fremad i Kraft og Ofservillighed.

Kære Embedsbrødre! det er paa os, det høiler at laa til Lyd for Herrens store Sag: Missionen baade hjemme og ude. Lad os gøre det. Den forenede danske Kirke har ogsaa givet sig selv den Instruks, nemlig, at der afholdes mindst et Missionsmøde for vor Odsmission i hver enkelt Menighed aarligt, og ved den Lejlighed optages en Ofservgave. Lad os, Samfundsvenner, tage denne Ofservgave til Hjerte. I alle faa Menigheder afholdes der herlige Missionsføndage og ved den Anledning optages der Ofre til Missionen. Den Dør er jo gaaen naar som helst for enhver Menighed. Bemærk, gør brug deraf. Der er stor Betsignelse deri. Endelig er Døren til individuelle Gaver aaben for os alle hver Dag. Men hvorom alting er — Midler trænges dertil, Samfundsvenner, hurtigt i muligt — da Missionskassen er i stort Understud. Send Gaver til Japanmissionen. Bemærk! læg Tre og Hjerte til i denne vigtige Sag strafs. I broderlig Verbødighed. G. B. Christianien.

Vor Søndagskole.

Tredag Aften ved Iowa-Kreds' Røde havde vi en livlig og lærerig Samtale over Emnet: "Den bedste Maade at holde Søndagskole i Sprogovergangstiden". Pajt. C. C. Kloth ledede Rødet. Emnet blev indledt af Andertegnede. Alle var enige om, at vi lever i Sprogovergangstiden, men det snub med Væbarelse af Spørgsmaalet, den bedste Maade at holde Søndagskole paa i denne Overgangstid. Følgende er hovedtræk i Drøftelsen. Danske indvandrede til Amerika; de blev Borgere i dette Land; nu er tredje og fjerde Slægt i Opmærksomhed og vi indrømmer, at en Udvikling har fundet Sted: national, social, sproglig, osv. Vi danske Amerikanere har vor Virksomhed indenfor en dansk lutherisk Kirke i Amerika. Hidtil har vi benyttet det danske Sprog, men den Tid er for haanden, da det kræves af os, at vi begynder at bruge vort eget Lands Sprog som Kirkesprog. Nu stilles Spørgsmaalet, hvorledes skal vi holde Søndagskole? Skal vi følge vort Folk i deres naturlige Udvikling, eller skal vi træffe os tilbage og gaa vort egen Vej? De forskellige Udtalelser paa dette Punkt kan udtrykkes saaledes: Skal vi holde Søndagskole for den opvoksende Slægt, saa maa vi følge dens naturlige Udvikling og benyt

te det engelske Sprog i vor Søndagskole. Det er indlysende, at det engelske Sprog er en Nødvendighed i de allerfleste af vore Søndagskoler, men Spørgsmaalet fremkom, hvilef vil tjene Guds Rige best, en brat eller gradvis Sprogovergang. Det blev hævdet, at Sprogovergangen, særlig for Børns og Næbruffas Vedkommende, som for hurtig. En brat Sprogovergang er altid skadelig, men den gradvise kan være for langsom. Hvad vore Børn angaar vil den bratte Overgang i Søndagskolen muligvis ikke hemme Guds Riges Arbejde, maaste snarere fremme det, thi er Dansk Hjertesprog for de ældre, saa er Engelsk Hjertesprog for vore Børn, men vor Kirke og vore Menigheder har ikke fulgt med i Sprogudviklingen og er derfor næppe i Stand til at møde Tidens Krav paa det Omraade. Sprogovergang kræver Forberedelse, særlig for Samfund og Menighed, og da en gradvis Overgang vil give Plads for en saadan Forberedelse er den at foretrække, men under de nuværende nationale Forhold er det klart, at vi staar i Fare for at miste en Del af vore Børn og unge, hvis vi ikke er vaagne. Og en Ting er sikkert, forfæmmer vi at tage vore Børn og unge ved Haanden, saa vil Sesterner eller Verden tage dem ved Haanden, og vi staar som udgytte Tjenere.

Et tredje, der blev Genstand for Forhandling var Spørgsmaalet, paa hvilken Maade bør vi holde Søndagskole for bedst at bevare det aandelige Liv? Her var Udtalelserne meget forskellige. Hjerte Sprog det være os klart, at dansk Sprog ikke altid betynder og er absolut Garanti for aandeligt Liv. Kan være, det aandelige Liv vil lide et Nederlag ved Sprogforandring, thi det maa indrømmes, at vore Lærere og Lærere har faaet deres religiøse Kundskab paa det danske Sprog og vil ikke være i Stand til at meddele Varnet Guds Riges Sandhed saa fortaalig paa Engelsk som paa Dansk. Men der er en anden Side ved den Sag. Vi ved, der er megen Sløvhed iblandt Guds Folk ogsaa iblandt Søndagskole Lærere og Lærere. Nu kommer Sprogforandringen, og det kniber for mange, de maa for Alvor have fat paa deres engelske Bibler, og de danske med for bedre at faa Fortjaenelse af det Engelske. Ja, det kniber, Usonfæmmerstjækket bliver til Usonfæmmerstjækket. Vi hører allerede ældre Folk, der for et halvt Aar tilbage vilde paaftaa, at de aldrig kunde faa nogen Obyggede, om det engelske Sprog blev brugt, drøfter bibelske Spørgsmaal paa dette Sprog. Hvad betyder det altsammen? Vist nok varme Hjertes, og mon ikke det vil smitte vore Børn, og Sprogforandring blive en stor Betsignelse for os alle?

Kan være, det aandelige Liv vil lide et Nederlag ved Sprogforandring, thi der vil i større eller mindre Grad dannes en Kluft imellem Forældre og Børn, imellem ældre og yngre, og den aandelige Indflydelse paa vore Børn og unge svækkes. Vi er ikke blinde for, at Faren er stor, men vi maa ikke overse, at vore Børn gaar mere og mere over i det engelske Sprog, og at vi, paa den ene Side, kan gøre den Kluft dybere og Udskillelsen større, paa den anden Side, kan vi med Guds Bistand laa Børn over den, saa vi kan følge vore Børn og meddele dem vore aandelige Røtning. Børnene gaar i ovennævnte Retning, det ser vi, og staar vi stille, saa graver vi selv Klostet dybere og vor Indflydelse tabes efterhaanden. Sprogovergangen medfører mange Banfælgigheder for Samfund og Menigheder. Paa dette Punkt bliver det første Spørgsmaal ikke, hvorledes vi skal holde Søndagskole til Bedste for Samfund og Menighed, men hvorledes vi skal som Samfund og Menighed overvinde Banfælgighederne til Bedste for Søndagskolen. Søndagskolen er en af vor Kirkes største Opgaver, og der maa være nøje Forbindelse imellem Samfund og Menigheds Virksomheder; tabes Forbindelsen, saa er vor Forenede danske ev. luth. Kirke dømt til Undergang, og vor

Søndagskole bliver en andens Arv. Det gælder her: bedre ind i Arbejdet, Mere Engelsk og bedre Dansk paa vor Skole; og mere af dette, "drevet af den Helligaand". Og hvad vor litterære Virksomhed angaar, gælder det ikke alene at begynde et Arbejde, men ogsaa fuldføre det, mere Hart i Tungen, som det hedder, særlig i denne Tid. Menighedsbarns Banfælgigheder er mange og store. Der er Systemspørgsmaalet. Det er af den største Vigtighed for Søndagskolen at have et godt System. Over Søndag maa der lægges Vægt paa at meddele Varnet een bestemt Sandhed, først i hver Klasse for sig og dernæst i Forstanderens Tale. Een bestemt Sandhed grundigt indpræntet i Varneshjertet hver Søndag. Vi maa have en "Order of Service", og brug endelig vore lutheriske Sange, ikke disse lette og ofte tomme reformerte Sange. Der er Lærerspørgsmaalet. Det er noget af det vanskeligste i Søndagskole-Arbejdet. Der er en Del af vore gamle Søndagskolelærere og Lærere, hvorom det kan siges: de er unge til trods for deres graa Haar, de forstaa Varnet og kan sætte sig ind i dets Tankegang, og derfor er de Lærere og Lærere mere end af Aavn; disse maa ikke trække sig tilbage fra Søndagskolearbejdet, selv om deres Engelsk er noget mangelfuldt, thi Herren vil og kan bruge dem. Men hvad med vor Ungdom? Der klages fra mange Steder, og vistnok med Grund, de fleste kender ikke Livet i Gud. Naar nu Søndagskolen mangler Lærere, tør vi, eller tør vi ikke betro vore Børn til unge eller ældre Menister, med mindre de ejer bevist Trostliv? Skriften spørger: mon en blind kan lede en blind? Men det vil vistnok ikke sige, at et lille Guds Barn, som et døbt Barn er, ikke kan modtage Guds Riges Gøder til Frelse og Salighed med mindre Kundskaben derom bliver det meddelt af en troende Lærer eller Lærere. Det er vor Pligt i Søndagskolen at undervise vore Børn i de evige Sandheder, at de dog ved Helligaandens Besjledning kan vandre med Kristus her og være med ham hjem; men lad os spørge, hvad kan en Søndagskolelærer, selv den varmeste Kristen, gøre for det enkelte Barn i sin Klasse? Han kan undervise det i Guds Ord og bede for det, det sidste kan en vantro Lærer ikke, men han kan ikke stabe Liv i Varneshjertet, det kan kun Guds gode Naad.

Dette Emne, vor Søndagskole i Sprogovergangstiden, er faare vigtigt, fordi det er netop dets rette Løsning, der vil afgøre, om vor Kirke vil have en Fremtid eller ej. Opgaven er stor, og vi trænger til Herrens Naad og Bistand, for at vor Gerning blandt vore fære smaa kan blive til hans Ravns Vre. Mere Dugtighed, mere Agtpaaagivenhed og "et Herre som du vil," lad det være vort Løsen, det gælder de enkelte saa vel som Samfund og Menigheder. H. A. Svendsen, Sefr.

Fra Japanmissionen.

Nu er det paa høje Tid, at alle de, der ønsker at sende et Bidrag til det nye Kapel i Hida, sender det med det samme. Grunden er, at den hel Del af Kommeret er færdig, saa vi venter, at det hele skal staa fuldt færdigt til Nytår. Der har nu været skrevet og talt om den Ejendom i Hida de sidste fem a fets Aar, og naar den nu er saa nær ved at blive til Virkelighed, beder vi om, at der maa handles med det samme. Tak til alle de mange, der det sidste Aar har indsendt Gaver til denne Sag! Nu henvender vi os til de mange, som af og til har tænk paa at sende lidt, men ikke har faaet gjort Alvor af det. Nu skulde det være, nu for det glemmes. Det er fedeligt at skulle laane og betale Renter, og derfor nu med det samme, — den lille Gave af Sted til Samfundets Kasserer! Nu, nu!! Kærlig Hilsen J. B. Nielsen.

Finlands Grændser.

The American Scandinavian Review trykker i sit November-December Nummer en Artikel af Prof. L. M. Karjøn ved Illinois-Universitet, hvori han gør Udkaft til en forelaaet Grænse for Greater Finland, der skal indbefatte Karelia og Esthonia og danne et Bolværk mellem Slaver og Krensere. Editorielt drøfter Bladet Muligheden af at frelse Finland fra tysk Indflydelse og siger: "Forsendelsen af Jødevarer til de hærgede Egn af Finland, hvad vor Konful i Helsingfors Mr. Thornwell Gannes anbefalede for Maaneder siden, vilde bedre end noget andet overbevise Finerne om vor fedelige Naad. Forsigtighedsregler maa der naturligvis tages, at det ikke sluges af den tyske Hær, og det kan nu ske ved at tage imod de skandinaviske Landes Tilbud. Den 8. Aug. fik de tre skandinaviske Ministre i Washington Audiens i vor Statsdepartement og fremlagde skriftlig identiske Kommunikationer fra deres Regeringer, der tilbød deres Tjeneste til Udbæling af Jødemidler, som sendtes fra U. S. A. til Finland, og forpligtede sig paa deres Vre til at uddele det til Føde for Børn, Kvinder og Mand, der truedes med Hungerdød. Sveriges Norges og Danmarks Regeringer har allerede sikret sig Finernes Samtykke til Oprettelsen af et Administrativt Rasteri lig den delgitte Hjælpekommision. Argumentet imod saadant Foretagende — at det vil fritage Tyskerne for Ansvaret — bragtes paa Bane, da Mr. Hoover først fremkom med sin Plan om at hjælpe Belgien, men det amerikanske og britiske Odsmodige Folk sejdede det til Side. Vi haaber, de vil gøre ligedan igen."

Vore danske Salmer i Overtættelse.

Naar jeg her kritiserer det Arbejde, der er gjort med Genfyn til Overtættelse af nogle af vore danske Salmer, saa sfer det med det for Øje, at det maa give et Stad til, at det kan blive gjort bedre. Da det nu ser ud, som om det Sprog, vor Moder talte, og hvori hun sang vore Buggesange, skal skubbes til Side som noget gammelt og for simpelt til at bruge, saa kan jeg godt forstaa, at nogle i en Hast griber til for at overtætte nogle af vore fære, gamle danske Salmer, men hellere ingen end en daarlig Overtættelse. Skal jeg tænke mig en, som kan overtætte vore Salmer, saa det kan faa nogen Betydning, kan jeg ikke tænke mig andet, end at han maa være af det tredje Slægtled herovre. Hans Forældre og særlig Bedsteforeldre maa have været Folk, der levede og aandede i dansk Salmevang. En saadan kommer ud bliver udbillet i alle Sprogfunctens Negler, saa at han som en Naale kan staa de mest dristige Sving og som en Pryn kan stige saa højt, saa den kan ses som en lille Brist, og dog ser den tydelig den lille Særefilling, der hopper rundt i Græsset. Der kommer en Tid for en saadan Mand, at han kan høre Vedstefaders Stemme saa underlig betagende. Han har da Altsag, og en hel Del af Kommeret er færdig, saa vi venter, at det hele skal staa fuldt færdigt til Nytår. Der har nu været skrevet og talt om den Ejendom i Hida de sidste fem a fets Aar, og naar den nu er saa nær ved at blive til Virkelighed, beder vi om, at der maa handles med det samme. Tak til alle de mange, der det sidste Aar har indsendt Gaver til denne Sag! Nu henvender vi os til de mange, som af og til har tænk paa at sende lidt, men ikke har faaet gjort Alvor af det. Nu skulde det være, nu for det glemmes. Det er fedeligt at skulle laane og betale Renter, og derfor nu med det samme, — den lille Gave af Sted til Samfundets Kasserer! Nu, nu!! Kærlig Hilsen J. B. Nielsen.